

Bø kommune

Årsberetning 2015

Innholdsfortegnelse:

Regnskapsskjema 1A - Driftsregnskapet	3
Regnskapsskjema 1B - Driftsregnskapet, fordelt på ETAT	4
Regnskapsskjema 2A - Investeringsregnskapet.....	5
Regnskapsskjema 2B	6
-investeringsregnskapet fordelt på prosjekt	6
Forord	8
Innledning	9
Driftsregnskapet 2015	10
Fellesfunksjoner og politiske styringsorganer	10
Skole- og barnehageetaten	10
Helse- og omsorgsetaten.....	11
Kulturetaten	11
Teknisk etat	11
NAV-etaten	12
Felles finanser.....	12
Avvik regnskapsskjema 1A	12
Utviklingen i kommunens driftsregnskap.....	13
Overordnet driftsresultat	13
Brutto driftsresultat.....	14
Netto driftsresultat.....	14
Likviditet	15
Fond	15
Gjeld	15
Netto renter og avdrag	16
Investeringsregnskapet	16
Likestilling.....	17
Interkommunalt samarbeid.....	17
Avslutning.....	18

Regnskapsskjema 1A - Driftsregnskapet

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Regulert	Opprinnelig	Regnskap
	2 015	budsjett 2 015	budsjett 2 015	2 014
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER				
Skatt på inntekt og formue	-45 774	-42 357	-42 357	-42 200
Ordinært rammetilskudd	-124 588	-126 282	-126 272	-127 261
Eiendomsskatt annen eiendom	-458	-464	0	0
Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger	0	0	-464	0
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-22 667	-22 178	-21 031	-20 100
Sum frie disponible inntekter	-193 487	-191 281	-190 124	-189 561
FINANSINNEKTER/-UTGIFTER				
Renteinntekter og utbytte	-3 194	-3 511	-3 511	-3 500
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	5 897	6 300	6 190	7 001
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Avdrag på lån	7 386	6 929	6 929	7 132
Netto finansinntekter/-utgifter	10 088	9 718	9 608	10 634
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER				
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	218	0	0	9 613
Til ubundne avsetninger	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	2 525	485	483	12 640
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-50	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	-38
Bruk av bundne avsetninger	-2 105	-2 767	-2 831	-14 017
Netto avsetninger	587	-2 282	-2 348	8 197
FORDELING				
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Til fordeling drift	-182 812	-183 845	-182 864	-170 730
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	182 173	183 845	182 864	170 898
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	-640	0	0	168

Regnskapsskjema 1B - Driftsregnskapet, fordelt på ETAT

<i>Tall i 1000 kroner</i>	Regnskap	Regulert	Opprinnelig	Regnskap
	2015	budsjett 2015	budsjett 2015	2014
Netto driftsutgifter pr ETAT				
Fellesfunksjoner og politiske styringsorganer	20 543	20 529	20 446	20 031
Kirkelige/religiøse formål	3 596	3 575	3 589	3 256
Skole- og barnehageetaten	52 861	53 803	53 548	52 205
Helse- og omsorgsetaten	90 384	94 798	93 264	97 928
Interkommunalt samarbeid	30	-1	-1	-96
Kulturetaten	5 280	5 758	5 685	4 566
Teknisk etat	11 286	12 033	11 992	13 347
NAV	6 600	5 988	5 979	6 370
Felles finanser	-8 407	-12 638	-11 638	-26 710
SUM	182 173	183 845	182 864	170 897

Regnskapsskjema 2A - Investeringsregnskapet

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Regulert	Opprinnelig	Regnskap
	2015	budsjett 2015	budsjett 2015	2014
FINANSIERINGSBEHOV				
Investeringer i anleggsmidler	13 725	19 163	20 560	21 923
Utlån og forskutteringer	4 890	4 000	4 000	5 261
Kjøp av aksjer og andeler	824	855	855	798
Avdrag på lån	1 273	700	700	634
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	1 914	1 000	0	8 110
Årets finansieringsbehov	22 627	25 718	26 115	36 726
FINANSIERING				
Bruk av lånemidler	-14 042	-16 647	-18 760	-13 113
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-574	-1 655	-1 655	-526
Tilskudd til investeringer	-330	-2 000	-3 200	-7 061
Kompensasjon merverdiavgift	-1 976	-2 889	0	-1 937
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-2 599	-2 527	-2 500	-9 755
Andre inntekter	0	0	0	-320
Sum ekstern finansiering	-19 521	-25 718	-26 115	-32 711
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-2 781	0	0	-1 423
Sum finansiering	-22 302	-25 718	-26 115	-34 133
Udekket / Udisponert	325	0	0	2 592

Regnskapsskjema 2B

-investeringsregnskapet fordelt på prosjekt

Tall i 1000 kroner	Nr	Regnskap	Regulert	Opprinnelig	Regnskap
		2015	budsjett 2015	budsjett 2015	2014
Fra regnskapsskjema 2A:					
Investeringer i anleggsmidler		13 725	19 163	20 560	21 923
Fordeling på PROSJEKT					
Kommuneplan	111	0	0	300	41
Oppstart skolebygg Steine	115	390	285	0	0
Steinesjøen næringsareal	402	0	0	0	-159
Gang- og sykkelvei Eidet	410	113	3 000	4 000	8
Rehabilitering veier	411	1 596	2 500	4 400	89
Arkivdepot	416	0	0	0	26
Kai Steinesjøen	435	296	0	0	143
Kai Hovden	436	42	0	0	0
Duken kirkegård	455	720	775	700	2 926
Veibelysning	466	338	625	500	744
Kommunehuset	600	0	0	0	160
Rehabilitering ådhuset	603	0	0	0	-7
Heis kommunehuset	625	58	100	1 200	0
Doktorhagen	766	0	0	0	1
TTF/Bofelleskap Straume	767	0	0	0	206
ENØK Straume skole	768	3	0	0	1 966
Molo Skårvågen	769	62	63	0	4 020
Vann Mårsund/Øra	770	0	0	0	654
Tilbygg barnehage; Vinje 1-2	773	13	0	0	526
Kai Kobbvågen	800	0	0	0	4
Ventilasjonsanlegg Eidet barnehage	803	0	0	0	295
Liggekai Steinesjøen	805	64	57	0	865
Liggekai Jennskaret	806	13	10	0	830
Vannledning Jørland	808	0	0	0	2 736
Ventilasjonsanlegg Eidet barnehage	809	26	0	0	43
Parkeringsplass Skålbrekka kirkegård	810	0	0	0	1 141
Utstilling Skulpturlandskap Nordland	811	2 249	2 530	2 100	751
Oppgradering grusveier	812	0	0	0	36
Oppgradering telefonløsning	813	408	560	450	0
Kirkeorgel	814	2 318	2 314	1 610	690
Nytt forststem - NLP	817	353	375	0	1 172
Oppgradering lt	819	182	275	0	195
Skilting veinavn	820	0	0	700	0
Straume barnehage rehab	823	235	225	500	0

Tall i 1000 kroner	Nr	Regnskap		Regulert	Opprinnelig	Regnskap
		2015	2015	budsjett	budsjett	2014
Nødnett	825	0	0	150		0
Bofelleskap Vinje - ventilasjon	827	0	0	100		0
Haugsnæs I og II - vannledning	828	1 222	1 100	1 100		831
Aggregathus Bøheimen	829	67	100	100		0
Steine skole - vindu/sørveggen	830	110	1 250	1 000		0
Nytt datasystem legekantoret	834	159	145	150		0
Tråkkemaskin	837	304	304	300		0
Mobildekning Østbygda	838	0	0	200		0
Flytebrygge Straumsjøen	839	913	1 250	1 000		0
Elkjele Bøheimen	841	288	250	0		0
Taket på Bøheimen	842	63	100	0		0
DPS avd Straume	843	643	620	0		0
Heis Bøheimen	844	477	350	0		0
Forskottering Fylkesveier	900	0	0	0		982
Planlegging		0	0	0		7
Sum fordelt		13 725	19 163	20 560		21 922

Forord

Kommunal regnskapsstandard (GKRS) nr 6 inneholder informasjon om hvilke krav som stilles til innhold i noter i kommuneregnskapet og i kommunens årsberetning. Årsberetningen og årsregnskapet utgjør egne separate dokumenter; jf. kommunelovens § 48. Dette innebærer at reglene om årsberetningens innhold ikke alene kan oppfylles ved å gi opplysninger i årsregnskapet. Tilsvarende kan ikke reglene om årsregnskapets innhold fylles ved å gi opplysningene i årsberetningen. Kommuner skal iht. kommuneloven § 48 nr. 1 utarbeide en årsberetning for hvert kalenderår. Bestemmelser om innholdet i årsberetningen er gitt i kommuneloven § 48 nr. 5 og regnskapsforskriften § 10 og § 12. Rådmannen utarbeider årsberetningen, og fremmer denne for det organ kommunestyret bestemmer. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Hvis årsberetningen ikke fremmes for kontrollutvalget, skal den oversendes til kontrollutvalget før kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret samtidig med at årsregnskapet skal behandles. Årsberetningen skal vedtas av kommunestyret senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Årsberetningen er rådmannens redegjørelse for kommunens virksomhet gjennom året. Årsberetningen presenterer og analyserer kommunens utvikling på overordnet nivå. Fremstilling av tema som krever betydelig detaljinformasjon holdes på et overordnet eller sammendradd format i årsberetningen. En grundigere framstilling bør presenteres et annet sted i kommunens årsrapport.

Pliktig innhold i årsberetningen:

1. Opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet.
2. Opplysninger om andre forhold som er av vesentlig betydning for kommunen.
3. Redegjørelse for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard for virksomheten.
4. Redegjørelse for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i kommunen.
5. Redegjørelse for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.
6. Redegjørelse for vesentlige avvik mellom utgifter og inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett.
7. I årsberetningen til den kommunen hvor et interkommunalt samarbeid har sitt hovedkontor skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme samarbeidets stilling og resultatet av virksomheten, og som ikke fremgår av årsregnskapet, samt andre forhold som er av vesentlig betydning for samarbeidet.

Tidligere år har Bø kommune alltid lagt fram Årsrapport som også har hatt som formål å gi de opplysningene som skal følge en årsberetning. Denne har vært lagt fram på et senere tidspunkt, mao ikke innen 31.03. Årsrapport vil bli lagt fram senere ved kommunestyrets behandling av regnskapet.

Årsberetningen må leses sammen med regnskapet; jfr diverse hovedoversikter og noter.

Innledning

Det kommunale regnskapet føres etter et finansielt system og følger anordningsprinsippet. Det vil si at regnskapet skal belastes og godskrives med de faktiske utgifter og inntekter det året de oppstår. En utgift er enhver transaksjon som medfører betalingsforpliktelse.

Kommunens regnskap består av 3 hoveddeler

- Driftsregnskapet
- Investeringsregnskapet
- Balansen

I **driftsregnskapet** føres løpende inntekter og utgifter i løpet av året. Driftsregnskapet jar med låneavdrag for investeringer og ikke avskrivninger. Avskrivningene føres i regnskapet for å synliggjøre kapitalslitasjen, men påvirker kun brutto driftsresultat. Denne kostnaden blir utliknet slik at netto driftsresultat er upåvirket av denne kostnaden. Avskrivningene vises blant annet for å kunne sammenligne forbruk av driftsmidler/kapitalslitasjen opp mot avdragene og driftsresultatet.

I **investeringsregnskapet** føres anskaffelser over 100 000 kr, og med en levetid på over 3 år, samt engangsinntekter/utgifter av spesiell karakter. Videre føres utlån/avdrag på startlån og lån til næringsformål, finansiering av investeringer og ekstraordinære avdrag på lån i investeringsregnskapet.

Balansen viser eiendelene som likvider, fordringer, anleggsmidler (investeringer) og hvordan disse er finansiert – i form av gjeld og egenkapital.

Driftsregnskapet 2015

Bø kommunes driftsregnskap er avsluttet med et samlet regnskapsmessig mindre forbruk på 539 987,77 kr. Det kommunale regnskapet er meget omfattende, og årsaken til sluttresultatet er mange og sammensatte. Noen ansvarsområder viser merforbruk i forhold til budsjettet, mens andre viser mindre forbruk. Det vil bli for omfattende å gå i detalj på hvert enkelt ansvarsområde, men jeg skal forsøke å gi en grov oversikt over noen sammenhenger.

Etatsrammene som kommunestyret har fordelt tar utgangspunkt i Økonomisk oversikt over drift, og ikke regnskapsskjema 1A og 1B som viser ramme hvor avsetning og bruk av fond, renteutgifter og renteinntekter, samt andre statlige overføringer (810-post) ikke er med. Jeg vil derfor kommentere etatsresultatet med utgangspunkt i hvordan rammene er fordelt.

Etatene viser et samlet mindre forbruk på 3.6 mill kr. Nye beregninger fra KLP viste at vi hadde betalt for mye i pensjonspremie i 2014. Dette skyldtes lavere reguleringspremie, og bedre avkastning enn beregnet. Videre ble lønnsoppgjøret for 2015 lavere enn anslått av KLP, om medførte en lavere reguleringspremie enn anslått. Alene utgjorde dette en mindre kostnad på etatene med 5.4 mill kr. Med bakgrunn i pensjonskostnadene skulle derfor etatene egentlig vist et tilsvarende mindre forbruk, mens avviket her er på 1.8 mill kr. Etatsvis kan dette forklares slik:

Fellesfunksjoner og politiske styringsorganer

Området viser et samlet merforbruk på 2.1 mill kr, mens det på grunn av lavere pensjonsutgifter skulle vist et mindre forbruk på 0.1 mill kr. Eiendomsskatteprosjektet er ikke finansiert i budsjettet. Ser vi bort fra dette viser området et merforbruk på 0.3 mill kr.

Hovedårsaken til merforbruket er følgende:

- Eiendomsskatteprosjektet ble ikke finansiert i budsjettet. Dette viser et forbruk på 1.8 mill kr.
- Næringsarbeidet viser et merforbruk på 0.6 mill kr.

At Fellesfunksjoner og politiske styringsorganer ikke viser større merforbruket skyldes andre ansvarsområder har hatt et mindre forbruk.

Skole- og barnehageetaten

Etaten viser et mindre forbruk på 1.9 mill kr. Lavere pensjonskostnader utgjør 0.9 mill kr.

Hovedårsaken til mindre forbruk er positivt netto resultat på følgende ansvarsområder:

- Flyktningetjenesten med 0.6 mill kr
- Skole- og barnehagekontoret med 0.4 mill kr
- Straume skole med 0.4 mill kr

Helse- og omsorgsetaten

Etaten viser et mindre forbruk på 4.2 mill kr. Lavere pensjonskostnader utgjør 4 mill kr.

Resultatet kan grovt forklares med følgende:

- Større pasientinntekter enn budsjettet på legetjenesten 0.5 mill kr. Skyldes innføring av nytt datasystem som i løpet av året gav styringsproblemer.
- Økte pasientinntekter 1. etasje Bøheimen på 0.5 mill kr.
- For høyt forbruk av ekstravakter og overtid i nattjenesten på Bøheimen knyttet til økt behov på natt. Fra 01.09. ble tjenesten styrket med 1.8 årsverk.
- Hjemmetjenesten viser et netto mindreforbruk på 0.7 mill kr. Dette skyldes flere forhold som at det ikke er leid inn vikar i forbindelse med vakanse i stilling og sykefravær, reduserte utgifter til omsorgslønn og feilbudsjettering.

Kulturetaten

Etaten viser et mindre forbruk på 0.2 mill kr. Lavere pensjonskostnader utgjør 0.1 mill kr.

De fleste ansvarsområdene viser mindre forbruk enn budsjettet. Kunstformidling viser et merforbruk på 0.2 mill kr. Dette skyldes i hovedsak åpningen av Friluftsgalleriet.

Teknisk etat

Etaten viser et merforbruk på 0.1 mill kr. Lavere pensjonsutgifter utgjør 0.3 mill kr.

Dette består av drift- og vedlikehold av de største byggene som skoler, barnehager, Bøheimen og Kommunehuset.

Resultatet på de ulike ansvarene varierer. Noen viser et mindre forbruk og noen et merforbruk, men et område peker seg særskilt ut med et betydelig merforbruk, og det er Byggtjenester hvor merforbruket er på 1 mill kr. Dette kan grovt forklares slik:

- Vedlikehold 0.5 mill kr.
- Avgifter, gebyrer og lisenser 0.1 mill kr
- Fordelte utgifter 0.1 mill kr
- Lønnsutgifter 0.2 mill kr

Regnskapet viser at dette ansvaret har vist et netto merforbruk de siste årene uten at det er tilført mer midler. Det er i budsjettet for 2016 avsatt netto 3.6 mill kr, mens forbruket i 2015 er på 4.3 mill kr. Det må foretas en særskilt nøye gjennomgang av drift og vedlikehold av disse byggene for å kunne få styring med driften, og et realistisk budsjett. Dette kan nok gjelde flere ansvar innenfor denne etaten.

NAV-etaten

Etaten viser et merforbruk på 0.5 mill kr. Pensjonskostnaden er her ubetydelig høyere enn budsjettert.

Resultatet skyldes i hovedsak følgende:

- Manglende avsetning av boligtilskudd år 2014, samt ikke belastet fond relatert til bruk årene 2012 og 2013. Netto utgjør dette en merutgift på 0.1 mill kr.
- Merutgifter støttekontakter med 0.4 mill kr
- Økte sosialhjelpsutbetalinger med 0.2 mill kr

Felles finanser

Budsjetterte nettoinntekter på dette området tilsvarer samlet nettoramme som er tildelt etatene. Revidert budsjett viser her et nettoinntekt på 172 mill kr, mens regnskapet før salderingen (posteringen av overskudd) viser 168.8 mill kr. Med andre ord 3.1 mill i mindre netto inntekt enn budsjettert. Sammenholdt med det positive resultatet på etatene på 3.6 mill kr er derfor driftsregnskapet avsluttet (saldert) med et positivt resultat på 0.6 mill kr.

Følgende årsaker bidrar til resultatet her:

- Lavere pensjonsutgifter medfører også endret premieavvik. Endelige pensjonskostnader ble som nevnt betydelig lavere enn anslått høsten 2014. I stedet for et positivt premieavvik på 7 mill kr som anslått, viser regnskapet et negativt premieavvik på 1.2 mill kr. Dette gir et avvik på 8.2 mill kr, og er hovedårsaken til avviket på netto samlet netto inntekt. Videre fikk vi 0.4 mill kr lavere utbytte enn budsjettert.

Når avviket samlet ikke ble større skyldes dette følgende:

- Tilbakeføringen fra premiefondet ble 4.2 mill kr høyere.
- Anordning av inntekter knyttet til avvikling av Bokbussen med 1 mill kr.
- Lavere netto renteutgifter med 0.5 mill kr.
- 0.6 mill kr høyere rammetilskudd enn budsjettert. Dette skyldes fortrinnsvis manglende budsjettering av tilskudd til ressurskrevende tjenester.

Avvik regnskapsskjema 1A

Skatt på formue og inntekt viser en merinntekt på 3.4 mill kr. For en minsteinntektskommune som vår innebærer ikke dette en tilsvarende bedre resultat, ettersom inntektsutjevningen er redusert med 2.5 mill kr. Samlet sett gi dette en merinntekt på 0.9 mill kr. Dette skyldes at skatteinngangen for alle landets kommuner i sum ble større enn beregnet av departementet.

Ordinært rammetilskudd viser en mindreinntekt på 1.7 mill kr. Dette skyldes at inntektsutjevningen som nevnt viste en mindreinntekt. At mindreinntekten ikke ble større skyldes at kommunen tidlig på året når skatteprognosene viste negative tall fikk kompensert et beløp på 0.3 mill kr, samt at vi ikke hadde budsjettert med tilskudd for ressurskrevende tjenester.

Andre generelle statstilskudd viser en merinntekt på 1.2 mill kr i forhold til revidert budsjett. Dette kan i hovedsak tilskrives en merinntekt på integreringstilskuddet.

Sviket i renteinntekter og utbytte skyldes i hovedsak at utbytte ble lavere enn budsjettert.

Renteutgifter ordinære lån viser en mindreutgift på 0.6 mill kr, mens formidlingslån viser en merutgift på 0.2 mill kr. Årsaken til svikten på formidlingslån er at det ikke er budsjettert nok i forhold til de store låneopptakene vi har gjort til dette formålet i det siste. Vilkårene på ordinære lån ble bedre enn forutsatt i budsjettet.

Merutgifter avdrag på lån skyldes i hovedsak at vi måtte anordne mer utgifter for å nå opp til det beløp som kreves i minimumsavdrag.

Bundne avsetninger viser et avvik på 2.2 mill kr. Dette skyldes BØKS-midler som er overført til kommunen med 0.5 mill kr, ubrukte etableringstilskudd med 0.5 mill kr, og resten knytter seg i hovedsak til selvkostområder.

Utviklingen i kommunens driftsregnskap Overordnet driftsresultat

Etterfølgende tabell viser kommunens samlede inntekter og utgifter, og hvor brutto og netto driftsresultat kommer fram i skravert felt. Det redegjøres nærmere for disse resultatene i egne avsnitt nedenfor.

I hele 1000

Inkl. premieavvik og mva-kompensasjon investeringer	R-2012	R-2013	R-2014	R-2015
Skatter	-41 028	-42 964	-42 200	-46 232
Rammetilskudd	-124 137	-126 416	-127 261	-124 588
Øvrige driftsinntekter	-75 756	-77 527	-90 732	-89 155
Sum inntekter	-240 921	-246 907	-260 193	-259 975
-Driftsutgifter	242 097	247 215	256 643	263 772
Brutto driftsresultat	1 176	308	-3 550	3 797
Netto renter/aksjeutbytte	2 738	6 025	3 501	2 703
Netto avdrag	6 907	7 303	7 040	7 386
- avskrivning	-14 218	-14 478	-15 021	-15 857
Netto driftsresultat	-3 397	-842	-8 030	-1 971
Netto i % av driftsinntekt	1,4 %	0,3 %	3,1 %	0,8 %

Som tabellen viser har netto driftsresultat de siste fire årene vært positivt. Det var en betydelig oppgang i resultatet fra 2013 til 2014. Dette skyldes Nergård-midlene. Det må også påpekes at resultatet i årene 2012 og 2013 også påvirkes av momskompensasjon fra investeringer, samt at det i hele perioden påvirkes av premieavvik pensjon. Det er derfor nødvendig å korrigere resultatene for dette slik som i etterfølgende tabell.

I hele 1000

Ekskl. premieavvik og mva-kompensasjon investeringer	R-2012	R-2013	R-2014	R-2015
Skatter	-41 028	-42 964	-42 200	-46 232
Rammetilskudd	-124 137	-126 416	-127 261	-124 588
Øvrige driftsinntekter	-75 756	-77 527	-90 732	-89 155
Sum inntekter	-240 921	-246 907	-260 193	-259 975
Premieavvik/amortisering	7 223	-798	7 369	-4 956
Mva-kompensasjon	517	2 485	0	0
- Driftsutgifter	242 097	247 215	256 643	263 772
Brutto driftsresultat	8 916	1 995	3 819	-1 159
Netto renter/aksjeutbytte	2 738	6 025	3 501	2 703
Netto avdrag	6 907	7 303	7 040	7 386
- avskrivning	-14 218	-14 478	-15 021	-15 857
Netto driftsresultat	4 343	845	-661	-6 927
Netto i % av driftsinntekter	-1,8 %	-0,3 %	0,3 %	2,7 %

Når premieavvik og bruk av momskompensasjon fra investeringer blir trukket ut av den løpende driften, blir også driftsresultatene påvirket. Det er et negativt netto driftsresultat i 2012 og 2013, mens 2014 og 2015 viser et positivt resultat. Ser vi nærmere på årsaken, skyldes det positive resultatet i 2014 engangsinntekten fra Nergård, mens forbedringen fra 2014 til 2015 skyldes en endring i premieavviket på 12 mill.

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser om kommunens løpende inntekter er tilstrekkelig til å dekke løpende utgifter. Det vil si overskudd på årets drift før renter og avdrag, og kan i stor grad sammenlignes med «driftsresultat/driftsoverskudd» i resultatoppstillingen til bedrifter med regnskapsplikt etter regnskapsloven. Dette resultatmålet er brutto driftsinntekter fratrukket brutto driftsutgifter, inkludert avskrivningskostnader.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et mål på kommunens handlefrihet, og viser hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer, avsetning til fond til senere bruk og/eller styrking av likviditeten. Netto driftsresultat kan grovt sett sammenlignes med årsresultatet i et privat selskap. Til forskjell fra brutto driftsresultat, er det i netto driftsresultat gjort fradrag for netto rente- og avdragsbelastning, mens virkningen av avskrivningskostnadene er eliminert.

I følge Kommunenes Sentralforbund (KS) og Det Tekniske Beregningsutvalg (TBU) bør netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter fra 2014 være minst 1,75% (tidligere 3%). Dette for å kunne ha egenkapital til investeringer (og derved redusert låneopptak), og for å kunne ha reserver for å takle svigninger i inntektene (spesielt skatt og ramme), samt uforutsette utgifter. Kravet vil være avhengig av kommunens samlede lånefinansiering, og bør økes i takt med lån/økte investeringer.

Likviditet

En viss likviditet er nødvendig for å kunne dekke løpende betalingsforpliktelser. Bø kommune har pr 31.12.2015 en samlet likviditetsbelastning i form av lån på 33 mill kr. Vi opptok et lån i 2008 på 13 mill kr. Dette hadde direkte sammenheng med at kommunen fra 2002 hadde opparbeidet et premieavvik på tilsvarende beløp. Utviklingen fram til i dag har vært den samme fram til 2014, mens vi i 2015 har regnskapsført et negativt premieavvik slik at saldoen på 30.3 mill kr fra 2014 er blitt redusert til 26.5 mill kr. Beskrevne utvikling har medført at vi i 2010 opptok et lån på 2 mill kr og ytterligere 8 mill kr i 2011, for så å oppta et lån i 2014 på 10 mill kr. Det hører også med til historien av vi i perioden 2007-2009 opparbeidet oss et underskudd på ca 10 mill kr. Dette underskuddet ble så dekket inn av Nergårdmidlene i 2013.

Fond

Som det framgår av egen note i regnskapet er fondsbeholdningen på 12.1 mill kr fordelt på 5.9 mill kr i bundne driftsfond og 6.2 mill kr i bundne investeringsfond. Dette innebærer at midlene ikke fritt kan disponeres i driften eller i investeringsbudsjettet. Det bundne investeringsfondet er øremerket til utlån næringsformål, mens de bundne driftsmidlene i hovedsak skal anvendes til ulike driftsprosjekter som det er gitt tilskudd til. Bø kommune har mao ikke midler til å takle svigninger som omtalt under Netto driftsresultat.

Gjeld

I egen note til regnskapet framgår det at Bø kommune pr 31.12.2015 har en samlet lånegjeld på 280 mill kr. Dette er en økning fra forrige år på 11 mill kr. Lån til videre utlån har bidratt til 7 mill kr av økningen, mens resten er lån til investeringer.

Lånegjelden er stor og medfører høy rente- og avdragsbelastning. I formidlende retning kan det tilføyes at deler av lånegjelda er tilknyttet investeringer hvor vi har avtaler med staten v/ Husbanken om tilskudd til betaling av renter/avdrag. Videre består også deler av lånegjelda av selvkostlån.

Økningen av lånegjelden på 3 mill kr er dermed i tråd med budsjettet.

Netto renter og avdrag

Netto renter og avdrag				
År	2012	2013	2014	2015
Renteutgifter	7 698	6 937	7 001	5 897
Avdragsutgifter	7 543	7 009	7 132	7 386
Utlån	87	507	23	20
Renteinntekter og utbytte	-4 960	-912	-3 500	-3 194
Mottatte avdrag på lån	-723	-213	-115	-20
Sum netto	9 645	13 328	10 541	10 089

Som det framgår av tabellen bruker vi en stor del av budsjettet til å betale renter og avdrag.

Dette skyldes selvsagt stor gjeldsbelastning. Vi har for tiden et rekordlavt rentenivå. Derfor har også renteutgiftene gått ned. Vi må imidlertid være oppmerksomme på at vi med så høy gjeld er eksponert for renteøkninger som kan gi oss betydelige merutgifter. En reduksjon av gjelda kombinert med en sikring av renta vil derfor være fornuftig økonomistyring.

Kommunestyret har vedtatt et finansreglement som bl.a gir rådmannen anledning til å binde renta. Minimum 20% skal være sikret med fast rente. På slutten av året var denne på 16.5%. Med så lav flytende rente som nå er dette lønnsomt. Det er heller ikke noe som tyder på renteoppgang med det første. Rådmannen vil sørge for å nå forskriftsmessig mål på 20% sikring. Som det framgår av egen note i regnskapet var den gjennomsnittlige faste renta på 2.84%, mens den flytende var på 1.67%.

Kommunestyret har vedtatt at Bø kommune skal benytte seg av ordningen med å betale minimumsavdrag. En slik beregning medførte at vi måtte betale ekstraordinært avdrag på 280 000 kr i 2015.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet består av 30 prosjekter. Noen er avsluttet i 2015, mens noen videreføres i budsjettet for 2016. Egen note viser oversikt over disse, som viser en samlet kostnad på 13.7 mill kr, mao betydelig lavere enn budsjettet. Dette skyldes i hovedsak manglende framdrift på prosjekt 410 Gang- og sykkelvei Eidet, 411 Rehabilitering veier og 830 Steine skole – vindu/sørveggen. Disse vil bli nærmere omtalt i årsrapporten.

Investeringsregnskapet består også av utlån, kjøp av aksjer og andeler, avdrag på formidlingslån og avsetninger med til sammen 8.9 mill kr. Utlån til boliger utgjør 2.6 mill kr, mot budsjettet 4 mill kr, mens utlån til næringsformål utgjør 2.3 mill kr. Sistnevnte er utlån av de såkalte Nergårdsmidlene som er avsatt til bundet kapitalfond. En misforståelse har ført til at utlånet er budsjettet i driften, og gjør at investeringsregnskapet viser tilsvarende avvik på denne posten.

Avdrag på formidlingslån utgiftsføres i investeringsregnskapet. Regnskapet viser et avvik på ca 0.5 mill kr, noe som skyldes ikke budsjettet ekstraordinært avdrag fra 2014.

Likestilling

Det er et forskriftsmessig krav om at årsberetningen skal inneholde et punkt om likestilling. Likestillingsloven §1a omhandler plikt til å arbeide for likestilling. Arbeidsgiver skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene innenfor sin virksomhet. Virksomheter som i lov er pålagt å utarbeide årsberetning, skal redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i virksomheten.

Det har ikke skjedd vesentlige endringer i kjønnssammensetningen i Bø kommune siste år. I barnehagene er 100% av de fast ansatte kvinner. I grunnskolen er situasjonen noe bedre med ca 20% menn. Også i helsesektoren er det en kjensgjerning at det er sterk overrepresentasjon av kvinner. For teknisk etat er det ikke uventet 100% menn blant de fast ansatte. I administrasjonen er det bedre balanse; rådmannens ledergruppe var sammensatt av 3 kvinner og 5 menn ved utgangen av 2015.

Kjønnsulikhetene handler om strukturelle forhold i norsk arbeidsliv, som det er utfordrende å ta tak i all den tid vi har a) få ledige stillinger, og b) det nesten uten unntak er det overrepresenterte kjønn som dominerer også blant søkerne.

Interkommunalt samarbeid

Bokbussen er et samarbeide mellom Andøy, Sortland, Hadsel, Øksnes og Bø kommune. Bokbussen ble vedtatt nedlagt i 2015. Bø kommune fører regnskapet for dette samarbeidet.

Avslutning

Driftsregnskapet for Bø kommune for 2015 viser et regnskapsmessig mindre forbruk på 539 987,77 kr. Isolert sett er dette et godt resultat ettersom målsettingen alltid er et regnskap som går i balanse, og oppgaver som er utført i henhold til budsjettet. Årsrapporten vil inneholde mer informasjon om tjenesteytingen, mens årsberetningen viser at regnskapet ut fra endrede forutsetninger egentlig skulle vist et enda større overskudd.

I likhet med mange andre kommuner har Bø kommune økonomiske utfordringer. Inntektene holder ikke følge med utgiftsøkningen. Konsekvensene ble underskudd i driften i perioden 2007-2009, men dette ble dekket inn i 2014 ved hjelp av engangsinntekter. Samtidig har vi fra 2010 -2015 bl.a ved hjelp av god økonomistyring greid levere driftsregnskap i balanse. Vi må imidlertid likevel ta på alvor de økonomiske analysene som konkluderer med at vi har måttet låne 33 mill kr for å styrke likviditeten. Med et historisk lavt rentenivå som i dag, gir dette små innhugg i budsjettet. En rente på 5% vil gi oss en utgiftsøkning på 1.3 mill kr. Manglende egenkapital til investeringer i form fondsbeholdninger eller overføring av driftsmidler har gjort oss 100% avhengig av lånefinansiering. Dette gjør at avdragsbelastningen er betydelig, og at renterisikoen er stor der lånene ikke er knyttet til selvkostområder eller hvor staten gir noen form for kompensasjon.

Det er også hevet over enhver tvil at Bø kommune har, og har hatt en utfordring i forhold til befolkningsutviklingen. De siste 10 årene har folketallet blitt redusert med 267, mens landets befolkning i samme periode har økt med 532 851. Med eksisterende inntektssystem innebærer dette at kommunen får en stadig mindre andel av felleskaka til å levere velferdstjenester for. Vi står nå også foran en kommunereform, og en endring av inntektssystemet som kan gi kommunen ytterligere økonomiske utfordringer. For å kunne ha mulighet til å videreføre gode velferdstjenester, er det derfor ikke bare nødvendig å kompensere inntektstapet, men også å være på utkikk etter gode og effektive driftsmodeller. Som kjent ble det vedtatt å innføre eiendomsskatt på verker og bruk fra 2015, og resten av kommunen fra 2016. Dette forventes å gi kommunen merinntekter som i vil gi et betydelig bidrag for inntektsbortfallet, dersom det utnyttes maksimalt slik det legges opp til i økonomiplanen.

Det er viktig å bruke analysene i forbindelse med den videre driften der dette gir mulighet til å tilpasse driften til økonomiske forutsetninger. På kort sikt vil dette være i forbindelse med 12. tertialrapport 2016, mens mer langsiktige strategier legges i neste økonomiplanperiode.

Straumsgjøen 05.074.2016

Gundar Jakobsen

Rådmann

Trond Robertsen

Økonomisjef